

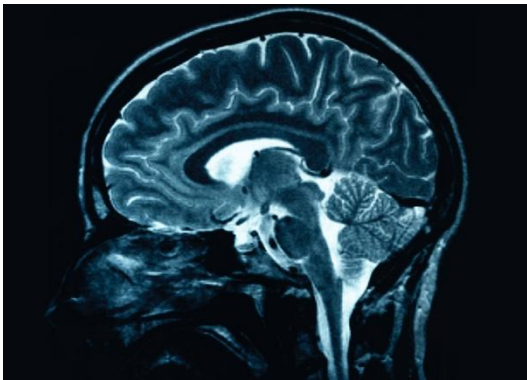
Boekbespreking door Abigail Marshall

Artikel uit de *Dyslexic Reader*, jaargang 2009 nr. 4
vertaald door Petra Pouw

Boek: Jennifer Poole Ph.D. "Decoding dyslexia: 14 programmes for helping dyslexia & the hidden ingredient they share" ISBN 978-19065610-510

(Vertaling titel: **Dyslexie ontcijferen: 14 hulpprogramma's voor dyslexie & het verborgen ingrediënt dat bij alle programma's is terug te vinden**)

Schrijfster Jennifer Poole behaalde haar Ph.D. met een onderzoek naar dyslexie. Dit boek is een verslag van het werk dat de basis vormde voor dat onderzoek. In tegenstelling tot de meeste dyslexie- onderzoekers had Dr. Poole geen enkele ervaring met dyslexie en dus ook geen voorkennis. Ze koos voor bestudering van dyslexie omdat ze beter wilde begrijpen welke verbindingen het brein legt bij verschillende taken.

In de inleiding vertelt ze: "Ik was al gauw verbaasd hoeveel verschillende hulpprogramma's er waren voor dyslexie. Er is niet één speciaal programma dat in alle scholen wordt aangeboden. Sommige programma's hebben niets te maken met lezen of geletterdheid. Interessant genoeg leken ze allemaal te werken, volgens de kinderen en hun ouders die ze toepasten, of dan in elk geval voor sommige kinderen."

Dr. Poole's onderzoek was een poging om te bepalen waarom al deze verschillende programma's 'werkten' d.w.z. welke ingrediënten zij gemeenschappelijk hadden, ondanks de kennelijke verschillen.

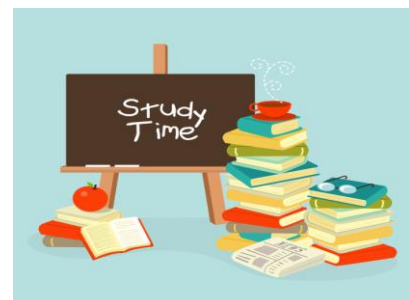
Daarvoor wierp ze een heel breed net uit waarbij ze keek naar methoden die gebaseerd waren op

compleet verschillende onderliggende theorieën en op verschillende vormen van training of interventie. Zij selecteerde 14 verschillende methoden - ook Davis- die ze indeelde in overwegend auditief, visueel, motorisch, meervoudig zintuiglijk, farmaceutisch of fonologisch.

Ze onderzocht de theoretische basis van iedere methode, interviewde leerlingen, ouders en leerkrachten en keek welke gegevens al beschikbaar waren over het effect van iedere benadering. Ze deed geen poging om uit te zoeken welke methode zo mogelijk 'de beste' was of het meest effectief. Haar doel was meer om uit te vinden wat de methodes gemeenschappelijk hadden om zo de onderliggende theorie over dyslexie vorm te kunnen geven.

Hiervoor gebruikte zij een methodologie die "Grounded Theory" wordt genoemd. Lezers die bekend zijn met die benadering zullen het misschien een ongebruikelijk vertrekpunt vinden dat afwijkt van de normale standaard aanpak van wetenschappelijk onderzoek. Bij deze benadering wordt namelijk niet een degelijke verzameling van gegevens van één groep gebruikt als vergelijking met een controle groep. 'Grounded Theory' is een geaccepteerde en goed ontwikkelde methodologie binnen de sociale wetenschappen. Het is een zogeheten inductieve benadering, ontwikkeld door de sociologen Barney Glaser en Anselm Strauss. GT wordt gebruikt om een theorie te destilleren uit een systematische analyse van verzamelde gegevens in plaats van een theorie te gebruiken om te bepalen welke structuur van gegevens nodig is en hoe die te analyseren.

Met andere woorden: liever dan een hypothese te ontwikkelen en vervolgens te plannen hoe daarover

gegevens te verzamelen die ofwel de hypothese staven of verwerpen, begint 'Grounded Theory' met de feiten. Daarop wordt een systematische analyse toegepast om de gemeenschappelijke factoren te vinden die op hun beurt kunnen worden uitgewerkt tot een theorie die de feiten verklaart.

Gebruik van 'gegevens-eerst' theorie heeft een groot voordeel: het onderzoek is minder snel beïnvloed door inherente bevooroordeelings van de onderzoeker. Dit gaat vooral op voor een onderzoeker zoals Dr. Poole, die geen eerdere ervaring had met- of vooronderstellingen had over dyslexie. Daartegenover staat de onderzoeker die bijvoorbeeld de hypothese hanteert dat dyslexie wordt veroorzaakt door een afwijking van de hersenen. Hij zal onderzoek doen naar welke hersenfunctie precies dyslexie veroorzaakt, maar daarbij zal hij geen gegevens verzamelen of analyseren die betrekking hebben op enige andere hypothetische oorzaak. Net zo zullen de voorstanders van 'fonologische'(auditief-linguïstische) theorie studies ontwerpen die bezien hoe een dyslectische leerling klanktekens en klanken koppelt, terwijl voorstanders van een probleem van 'magnocellulaire'aard (visuele verwerking) studies ontwikkelen om te meten hoe hun proefpersonen bijvoorbeeld reageren op bewegende punten op een computerscherm. Uiteindelijk hebben we wel allerlei theorieën die met elkaar wedijveren en gegevens die niet met elkaar in verband te brengen zijn, maar daarmee bepaald geen samenhangende theorie die een eensluidende uitleg geeft.

Dus- kort gezegd- komt het erop neer, dat Dr. Poole keek wat er al bestond in de echte wereld in plaats van een hypothese op te zetten en erop uit te gaan om die te bewijzen en uit te leggen.

Zodoende kwam ze uit op een theorie over dyslexie die opmerkelijk veel lijkt op de theorie die is ontwikkeld door Ronald Davis en die ze 'Oriëntatie Theorie' noemt. Net als Davis, komt Dr. Poole tot de conclusie dat de symptomen van dyslexie worden veroorzaakt door desoriëntatie, die zij omschrijft als het niet integraal kunnen verwerken van het brein van binnenkomende zintuiglijke gegevens.

Zij theoretiseert dat de desoriëntatie zou kunnen komen door slechte zintuiglijke integratie die al stamt uit de vroege jeugd. Het zou ook kunnen stammen uit vroege niet juiste onderwijskundige ervaringen. Het kind dat leert via methodes die een slechte match zijn met zijn

leerstijl, zou desoriëntatie kunnen ervaren zelfs zonder dat er sprake is van eerdere zintuiglijke of motorische problemen.

Bij ieder scenario voorkomt de desoriëntatie zelf dat het kind zich leesvaardigheden eigen maakt. Maar het verschil in onderliggende oorzaak zou de keuze voor een geschikte therapie of leermethoden moeten bepalen. Dr. Poole erkent dat Davis Dyslexie Correction de enige benadering is die expliciet steunt op een parallelle theorie van oriëntatie / desoriëntatie.

Maar ze bevestigt met haar onderzoek tegelijk dat andere programma's eveneens effectief desoriëntatie kunnen oplossen, zonder de theorie expliciet aan te nemen. Dat wil zeggen: een kind dat profijt heeft van de Thomatis methode – een van de methodes die Dr. Poole heeft onderzocht- zal in het verloop van de therapie beter in staat zijn om auditieve stimuli te begrijpen en te integreren.

Het kind dat profijt heeft van het Irlen systeem van gekleurde lenzen heeft een oorzaak van visuele verwarring of desoriëntatie geëlimineerd door lenzen te gebruiken die vermijden dat het kind visueel wordt afgeleid. Het kind dat profijt heeft bij specifieke begeleiding in taalstructuur of klank wordt geholpen een cognitieve horde te nemen die aanleiding gaf tot desoriëntatie.

Davis heeft nog een element gemeen met Dr. Poole's analyse! Net als de 'Grounded Theory' gebruikt door Dr. Poole heeft Ron Davis een omgekeerde ingenieursbenadering gevolgd –door een theorie te ontwikkelen om zijn observaties en zijn verzamelde gegevens te verklaren. Het is waarschijnlijk geen toeval dat beide onderzoekers in essentie tot dezelfde conclusies zijn gekomen over de oorzaak van dyslexie.

Dr. Poole's boek, 'Decoding Dyslexia', is een belangrijke bijdrage in het veld van onderzoek naar dyslexie en onderwijs en een helder voorbeeld van de noodzaak van inclusief onderzoek.

Dyslectische kinderen zijn niet gebaat bij een systeem dat discrete, van elkaar verschillende labels oplegt, of dat hen van de ene therapie naar de andere sleept. Dan hangt de behandelmethode af of de diagnose wordt gesteld door bijvoorbeeld een audioloog, optometrist of psycholoog of een vermoeden is van een leerkracht. Hopelijk zullen meer onderzoekers de holistische kijk volgen, waarvan dit boek een prachtig voorbeeld is.

Voor meer informatie over 'Grounded Theory' ga naar: www.groundedtheory.com

